

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Claudii Fleurii Abbatis Historia Ecclesiastica

Ab anno Christi 1738. usque ad annum 1740

Fleury, Claude

Augustæ Vindelicorum, 1786

VD18 90119355

§. 62. Dissidium inter Strandiae septentrionalis Parochos exortum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-67878](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-67878)

§. LXII.

Dissidium inter Strandicæ Septentrionalis Parochos exortum.

Postquam Ultrajectenses invalescente Janseniana rebellionem vinculum unitatis cum supremo Ecclesiæ Capite dissolverant, ex infecta hac radice nil nisi contentiones & dissidia pullularunt: Inter alia hoc anno strandicæ Septentrionalis Ecclesiam gravior dissensio afflixit. Rem ab ovo usque ad mala repetere lubet. Anno post Christum natum millesimo sexcentesimo trigesimo quarto Strandia septentrionalis Insula prope Schlesvicum tam horrenda inundatione devastabatur, ut mille trecentis quinquaginta sex ædibus penitus everfis sex mille centum viginti tres homines aquis submersi perirent. Eapropter Fridericus Gottorpiensis Dux hanc Insulam nonnullis Nobilibus exteris Religione Catholicis sub certis conditionibus & pactis cessit, eisque anno Domini millesimo sexcentesimo quinquagesimo secundo diploma tradidit, vi cuius eis & ceteris omnibus, qui deinceps hujus gratiæ participes in concessæ Insulæ dominio successuri essent, ac propterea *participantes* nominarentur, indultum, ut pro se, suisque necnon

eo-

Sæc. XVIII. eorum domesticis, Religionis Catholi-
A. C. 1740. cæ exercitium libere ac sine ullo impe-
 dimento invehere possent, ita tamen,
 ut in omnibus insulæ Ecclesiis non alia,
 quam Romano - Catholica, Lutherana
 & Calviniana introduceretur, eorum
 quilibet sine ullius offensione suam Re-
 ligionem, illiusque usum exercere pos-
 set, dein ipsum jus Patronatus nullo Re-
 ligionis discrimine, aut ulla alia excep-
 tione præfati Principales participantes,
 eorumque Successores haberent. Ex
 his primus erat Quirinus Comes de
 Velden, qui Fratrem suum Germanum
 P. Benedictum Oratorii Presbyterum
 eo advocabat, ut in derelictis ædibus,
 quas olim Odenbrillensis Præco Luthe-
 ranus incoluerat, Catholicæ Religionis
 exercitia obiret; hoc defuncto ex ea-
 dem Patrum Oratorii Congregatione
 successerat P. Joannes Heis, & paulo-
 post Joannes de Mühlen pariter Oratorii
 Sacerdos, qui anno sexcentesimo sexage-
 simo primo supra millesimum ibidem spe-
 ciale erexit ædificium illudque ad pub-
 licum Catholicæ fidei cultum dedicavit.
 Huic Neercasselius tum Ultrajectensis
 Archiepiscopus Gerhardum Patyn E-
 vangelici laboris socium adjunxit. Jaco-
 bo autem Presbytero in Brabantiam re-
 vocato Pater Snyers quinto post anno
 in ejus locum successit, qui præfatum
 Archi-

Archiepiscopum impense rogaverat, ut Sæc. XVIII.
demandatæ Pastoralis curæ literas a A. C. 1740.
summo Pontifice confirmari peteret.

Nec æquis ejusdem precibus defuit Archipræsul, ad cujus vota Clemens IX. petitas literas a Cardinale Barberinio subscriptas confirmavit, concessamque Parochialis ministerii facultatem non modo ad quadriennium extendit, sed etiam amplissima concessit privilegia, ea tamen lege, ut Pastorale suum officium ultra demandatæ jurisdictionis terminos nec extendat nec exerceat, sine expressa Vicarii Apostolici licentia. Hic autem eo tempore erat præfatus Neercasselius Castoriensis Episcopus & Archiepiscopus ultrajectinus tum in Hollandia agens: hac igitur ratione Clerus Catholicus hujusque Insulæ incolæ a sede Apostolica Ultrajectino Archiepiscopo subjiciebantur.

Ita hæc Ecclesia sensim magnis Evangelicæ messis incrementis egregie effloruit, ampliores vero spes intercidit invalescens Janseniana pestis, indeque exorta dissensionum Zizania: jam eo tempore, quo P. Wernerus Birckendorff Jesuita, Fridericistadianæ Ecclesiæ Missionarius erat constitutus, contra Strandianos Patres varias movit querelas, eisque litem apud Valerium de
Mac-

Sæc. XVIII
A. C. 1740.

Maccionis Episcopum Marrocenum, Vicarium Apostolicum & Officiale[m] Generalem tum Hanoveræ agentem intentavit: Attamen Patres Oratorii ceterique Strandiani Sacerdotes rem edocti, anno supra millesimum sexcentesimo septuagesimo quinto literis ad Valerium Episcopum datis eidem significabant, controversiam suam cum præfato Jesuita inde ortam fuisse, quod ipse non paucos ex suo Clero ad suas partes continuis sollicitationibus, promissis, aliisque viis pertrahere tentasset, aliunde vero se sacri Ministerii facultatem & vocationem ab Ultrajectensi Archiepiscopo accepisse, potissimos enim Incolas natione Hollandos esse, suam quoque Insulam propinquius in Hollandiam quam in Germaniam sese flectere: de cetero autem sese paratissimos esse omni data occasione filiale suum obsequium erga Romano - Catholicam Ecclesiam testificari &c. Ad hæc tamen Marrocenus Episcopus respondit, se haud temere conicere, quod se esse Vicarium Apostolicum ignorantes ab eo debitam exercendæ Pastoralis curæ facultatem petere neglexissent, Strandiam quoque septentrionalem Insulam ad Bremensem Archiepiscopum, teste Coloniensi Nuntio Apostolico, spectare, proin suo Vicariatu[m] esse subjectam, ea-
propter

Sæc. XVIII.
A. C. 1740.

propter se eis eadem hac occasione *formatas* seu demandatæ facultatis literas transmittere, earum vero valorem duntaxat usque ad proxima Paschatis festa sese extendere, evoluta autem termino eos obstrictos fore, ut illas iterum confirmari peterent &c. Ut ergo hæc controversia vel penitus extingueretur, vel saltem ad acriores contentiones non exardesceret ipsemet Coloniensis Nuntius Apostolicus anno sequenti ad Ultrajectensem Archiepiscopum literas dedit, in quibus hanc Insulam antiquo jure Bremensi Archiepiscopo ejusque Vicario esse obnoxiam declaravit: E contrario autem Ultrajectensis prolixo responso demonstrare nitebatur, præfatam Insulam nullatenus Bremensi, sed Schlesvicensi Diœcesi adjunctam esse: insuper ad Strandianos Missionarios perscripsit, ut ad Marroceni Episcopi literas nil aliud responderent nisi quod hæc Insula omni tempore Schlesvicensis Episcopi jurisdictioni subjecta fuerit. Nec tamen his acquievit Marrocenus Vicarius, sed eodem adhuc anno prædictas *formatas* ad Oratorii Patres ultro transmissit, etiamsi ipsi eas nullatenus petiissent. Præterea P. Cremers supremus Oratorii Præpositus datis ad Ultrajectensem Archiepiscopum literis eidem significavit, suis Sacerdotibus

tibus

Sæc. XVIII. A. C. 1740. tibus ratum firmumque esse, deinceps nullum ex sua Congregatione ad præfatam Insulam transmittere. Hoc comperto Ultrajectensis anno Christi sexcentesimo octogesimo secundo supra millesimum eo decrevit alium Sacerdotem sæcularem nomine Abbekerk, cui etiam necessariam Evangelici ministerii facultatem concessit; eo autem paulo post mortuo subrogavit Bernardum Averemum: Hic vero, cum crebras contentiones cum Comitibus Participantibus haberet, suam Parochiam ultro dimisit, suamque querelam primo ad Ultrajectensem Archiepiscopum & postea apud Petrum Coddeum ejusdem Vicarium detulit, qui etiam anno Domini millesimo sexcentesimo octogesimo septimo ad Insulam Parochum destinavit Gerhardum Egerwys.

Paulo post Averemum factæ abdicationis pœnituit, utque ad suam Parochiam reverti posset, ad Baronem de Hörde Suffraganeum & Joppensis Episcopi Vicarium in Bremensi Archiepiscopatu a summo Pontifice constitutum Vicarium Apostolicum supplex recurrit: ejus quoque votis suffragabatur Coloniensis Papæ Nuntius atque Archiepiscopus Damascenus, qui anno proximo ad Ultrajectensem Vicarium per-

perſcripſit, graves omnino querelas a Suffraganeo de Hörde motas fuiſſe, eoquod nuper Bernardum de Averem conſtituiſſet, indeque cauſſatis diffidiis Ultrajectenſe Capitulum ſibi jurisdictionem in Strandiam Septentrionalem arrogaffet, adverſus hanc uſurpationem jamjam reclamaffe nuper deſunctum Episcopum Maroccenum, cui in Bremenſi Archiepiscopatu ſucceſſiſſet Joppenſis Episcopus, hinc rogare ſe, ut Averemo ſuæ Sedi reſtituto Gerhardum perperam intruſum excluderet &c. Aſt Ultrajectenſis Vicarius turbidum Averemi genium exaggerare, & Ultrajectini Archiepiscopi jura ſtrenue vindicare nitebatur.

Sæc. XVIII.
A. C. 1740.

Hæc demum controverſia Averemi morte ſopita eſt, de qua Ultrajectenſis Vicarius anno prioris ſæculi octogefimo octavo mox Coloniensem Nuntium Apoſtolicum certioſorem reddidit, rogavitque, ut potens ſuum præſidium in Ultrajectenſis Eccleſiæ favorem ſtrenue impendere vellet. Nec vanæ erant hæ Vicarii preces; quippe Nuntius non modo omnem pollicitus eſt opem, ſed etiam eodem anno Domini Participantes inito pacto ſeſe ſolemniter obſtrinxere, quod conſtanter Ultrajectini Archiepiscopi jurisdictioni ſe, ſuamque

Hiſt. Eccleſ. Tom. LXXVI. A a a In-

Sæc. XVIII
A. C. 1740.

Insulam subiicere vellent. His quoque accessit, quod Petri Coddei, qui Hugoni Hecassen subrogatus fuerat, electionera in Archiepiscopum Ultrajectensem factam Sacra Sedes exeunte hoc anno diplomate Pontificio confirmavit.

*Vid. supra
tom. 68. p. 7.*

Postquam vero circa annum huius sæculi secundum, uti supra meminimus, Clemens XI. Papa Petrum Coddeum de Jansenismo convictum Episcopalis jurisdictionis usu privaverat, & in ejus locum Theodoro Cockio in Vicarium denominato Bruxellensis Papæ Nuntius obsequium deferri, ab Harlemi & Ultrajectino Capitulo petierat, tunc demum res in apertum dissidiorum incendium erupit. Ut enim Cockius primum demandatæ suæ Facultatis actum exerceret, Jubilæi diploma Pontificium in Insula promulgari iussit: ast palam reclamavit Ultrajectense Capitulum, & Hollandiæ ac Frisæ Occidentalis Ordines die decima septima Augusti ejusdem anni edito publico proclamante adversus Cockii Vicariatum, contra Capituli convocationem a Papæ Nuntio decretam, ac denique contra omnes Pontificias Catholicorum citationes aut evocationes caussarum extra Hollandiam ad Romanam Curiam solemniter protestati sunt, insuper etiam

tiam prohibuere, ne ullus alius, nisi ^{Sæc. XVIII.} debite & juxta patriæ statuta electus, ^{A. C. 1740.} in Vicarium reciperetur &c. Adversus hæc attentata Cockius vehementer querebatur, anno sequenti datis Romanam ad plures Cardinales literis, in quibus hæc Ordinum edicta a quodam sanctioris Senatus Præside, quem Coddeus fautores auro corrupissent, fuisse emanata denuntiabat: Videbatur ea res summo Pontifici tanti momenti, ut totam causam institutæ Cardinalium Congregationi maturius examinandam committeret. Horum autem judicio Coddeus suæ dignitatis gradu dejectus, & tam Harlemensis, quam Ultrajectini Capituli Canonicis severe interdictum est, ne deinceps in constituendis Insulæ Parochis sibi jurisdictionem arrogarent. Verum hi anno sequenti ad remedium rebellibus consuetum recurrentes ad summum Pontificem melius edocendum appellarunt, & Ordinum Deputati ei, qui Cockium fuga elapsum sisteret, ter mille florenos in perfidie præmium constituerunt. Porro ab eo tempore Ultrajectinum Capitulum semper suos elegit Archiepiscopos, reclamante summo Pontifice, & Capitulo adversus sedis Apostolicæ oppositionem remedium appellationis ad universale Concilium interponente. In eo

Sæc. XVIII.
A.C. 1740.

statu erat Strandiana Ecclesia usque ad annum Domini millesimum septingentesimum trigessimum octavum, quo P. Emanuel de Camba Oratorii Presbyter, cum hi Patres ad Insulam reverti decernerent, eo advenerat. Hic a Barone de Høerden Flaviopolitano Episcopo & Vicario Apostolico anni sequentis Mense Septembri amplam receperat facultatem, vi cuius privatum Religionis exercitium pro Patribus Oratorii eorumque famulis in suis ædibus concessum ad publicum extendere, & Parochianos, si fieri posset, ad suam Ecclesiam attrahere valeret, prout jam septem abhinc annis Pater Merl Jesuita, incassum licet, tentaverat. Inde vero novi dissidii argumentum; postquam enim hoc anno die vigesima quinta Maii post quinquaginta trium annorum Pastorales labores Gerhardus Egewys factis cesserat, Ultrajectinus Archiepiscopus interim hujus Parochiæ curam Joanni de Baesrode demandabat, id ægerrime ferente præfato Vicario Apostolico, qui confestim Balduinum Nemhard plena agendi facultate instructum Strandiam eo sine ablegabat, ut depulso Baesrodio P. Joannem Franciscum Düringek, qui Patrum Oratorii nomine prædia ibidem administrabat, hujus Romano-Catholicæ Ecclesiæ Parochum

chum inauguraret, addita hac lege, *Sæc. XVIII.*
 ut salva Pastoralis facultate P. Emanue- *A. C. 1740.*
 li de Camba concessa præter P. Düring-
 kium nemo alius, nisi a Flaviopolita-
 no institutus, deinceps pro Parocho
 haberetur.

§. LXIII.

*Hæc lis ad Daniæ Regis tribunal
 delata.*

Interea inter Ultrajectenses & Vica-
 rium Apostolicum de jurisdictione
 contententium indies magis magisque
 exarsere studia; quapropter Participan-
 tes Domini, atque inter eos præcipue
 Stallerus Inderwelden ad supremum
 Insulæ Strandæ Dominum Christianum
 VI. Daniæ Regem suas querelas defer-
 re statuerunt. Eo igitur fine Frideri-
 cum Zizcherum Regium Præfectum,
 & Mauritium Christianum Ericium
 Advocatum plena agendi facultate mun-
 itos die vigesima quarta Junii hujus
 anni eo ablegant, eisque scriptum su-
 premæ Gottorpiensi Curie consignan-
 dum tradunt, in quo adversus Lovan-
 nienses & Mechlinenses Patres Orato-
 rii querebantur, quod horum nomine
 & auctoritate Pater Düringus in Stran-
 dia septentrionali privatam cultum Di-
 vinum hucusque restrictum extendere